

มหาวิทยาลัยทักษิณ
THAKSIN UNIVERSITY

ความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้
เพื่อพัฒนาตนเองของ
นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Needs and Utilization of learning resources for self-development
of undergraduates in Thaksin University

ก้องกิดากร บุญช่วย

บทนำ

การศึกษาคือ การสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และความคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในทุกสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งสังคมจะพัฒนาไปได้มากก็ต่อเมื่อสมาชิกในสังคมมีความรู้ความสามารถในระดับมาก และต้องสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา หากได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาในระดับสูงและส่งเสริมให้พัฒนาตนเองก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดไป

ดังนั้น สถาบันการศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มหาวิทยาลัยทักษิณถือเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรงและมีพันธกิจหลักคือจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพรองรับความต้องการของพื้นที่ ประเทศ และการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก

จากบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในฐานะมหาวิทยาลัยของรัฐมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ในการจัดการศึกษา จัดแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ กอปรกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของนิสิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ การจัดกิจกรรม การจัดแหล่งการเรียนรู้ ให้นิสิตได้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน อันจะการพัฒนาตนเองจนสามารถเป็นกำลังคน เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคม และประเทศ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ของมหาวิทยาลัยทักษิณ ให้เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของนิสิต และเป็นแนวทางให้มหาวิทยาลัยทักษิณใช้ประกอบการพิจารณาจัดหาหรือจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร แหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของนิสิตอย่างเป็นรูปธรรม

ตลอดจนนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย หรือกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง อันจะส่งผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาของมหาวิทยาลัย และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการ การพัฒนาตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งเน้นที่จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เฉพาะวิทยาเขตสงขลา

ตัวแปรสำคัญที่ศึกษา

- การพัฒนาตนเองที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่
  - 1) การพัฒนาด้านความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษา
  - 2) การพัฒนาด้านความรู้รอบตัวทั่วไป
  - 3) การพัฒนาด้านทักษะการเรียนรู้
  - 4) การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ/ทัศนคติ
- แหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่
  - 1) แหล่งการเรียนรู้ประเภทวัสดุ และอุปกรณ์
  - 2) แหล่งการเรียนรู้ประเภทเทคนิคและวิธีการ
  - 3) แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล
  - 4) แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา จาก 5 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,918 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง 320 คน จาก ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ที่ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบ ชั้นภูมิจาก คณะในชั้นที่ 1 และเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจากหลักสูตรใน ชั้นที่ 2 และเทียบบัญญัติไตรยางค์เพื่อความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการสุ่มแบบบังเอิญจากนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา จากแต่ละหลักสูตร จึงได้กลุ่มตัวอย่างในทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ตามจำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางสถิติต่อไป

ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเอง

1. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุด คือ รายวิชาเฉพาะในหลักสูตรที่ตนเองศึกษาอยู่ รองลงมาคือ รายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป และลำดับสุดท้ายคือ รายวิชาเลือกเสรีที่มีในหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
2. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านทักษะพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุด คือ การใช้เครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ เช่น สมาร์ทโฟน รองลงมาคือ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก และลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้อื่น ๆ
3. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ/ทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุด คือ ด้านความกระตือรือร้น รองลงมาคือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลำดับสุดท้ายคือ ด้านบุคลิกภาพ/ทัศนคติอื่น ๆ
4. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้รอบตัวทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า มากที่สุด คือ ด้านการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการสื่อสาร ลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้รอบตัวทั่วไปอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

1. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาประเภทวัสดุและอุปกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก รองลงมาคือ โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทวัสดุและอุปกรณ์อื่น ๆ
2. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตส่วนตัวประเภทวัสดุและอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก รองลงมาคือ โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทวัสดุและอุปกรณ์อื่น ๆ
3. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาประเภทเทคนิคและวิธีการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ การศึกษาดูงาน รองลงมาคือ กิจกรรมของชมรม สโมสร องค์การนิสิต หน่วยงานในมหาวิทยาลัย ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ
4. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตส่วนตัวประเภทเทคนิคและวิธีการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ การศึกษาดูงาน รองลงมาคือ กิจกรรมของชมรม สโมสร องค์การนิสิต หน่วยงานในมหาวิทยาลัย ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

5. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษา ประเภทบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ อาจารย์ในหลักสูตรที่นิสิตเรียน รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทบุคคล อื่น ๆ
6. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา ชีวิตส่วนตัว ประเภทบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ ผู้ปกครอง บิดา/มารดา รองลงมาคือ เพื่อนนิสิตหลักสูตรเดียวกัน ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทบุคคลอื่น ๆ
7. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษา ประเภทสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา รองลงมาคือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทสถานที่อื่น ๆ
8. ระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา ชีวิตส่วนตัว ประเภทสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา รองลงมาคือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย ลำดับสุดท้ายคือ ประเภทสถานที่อื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ควรพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นประเภท วัสดุอุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการประเภทบุคคล และประเภทสถานที่เนื่องจากระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยทักษิณยังอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะสำนักหอสมุด และสำนักคอมพิวเตอร์
2. ผู้บริหารสำนักคอมพิวเตอร์ ควรพัฒนาระบบ Wi-Fi ของมหาวิทยาลัยและคุณภาพของคอมพิวเตอร์ให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนิสิตได้อย่างเต็มที่เนื่องจากการใช้งานคอมพิวเตอร์และ Wi-Fi ของนิสิตยังไม่มากพอ อาจจะเป็นเพราะเครือข่ายมีความเร็วค่อนข้างช้าหรือคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ
3. ผู้บริหารห้องสมุดควรปรับปรุงคอมพิวเตอร์ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต เพราะอาจจะเป็นสาเหตุทำให้การใช้งานคอมพิวเตอร์ของนิสิตในสำนักหอสมุดอยู่ในระดับที่ไม่มากพอ
4. คณาจารย์ควรส่งเสริมให้นิสิตใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่นิสิตและเป็นประโยชน์ให้นิสิตได้นำไปพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลาและวิทยาเขตพัทลุง
2. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลาและวิทยาเขตพัทลุง
3. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของนิสิตและเปรียบเทียบระหว่างคณะหรือสาขาวิชาหรือหลักสูตร